

Hírfizetési tábl.

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Negyedévre	4 frt.
Egy hóra hordva	1 frt. 50 kr.

Egész szám ára 7 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekkel kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DÍJZATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetéseket és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
hatodik évfolyama negyedik évfolyamára
és a „SPORT” című szaklap első évfolyamára.

A „KELET” és a „SPORT”
előfizetési ára együttes:
Egész évre 16 frt. Félévre 8 frt. Negyed-
évre 4 frt. Egy hóra 1 frt. 50 kr. Egyes
száma 7 krajczár.

A „SPORT” előfizetési ára külön:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Év-
nyedre 1 frt. Egyes száma 10 kr.

A megrendelések legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal a „Kelet”-re Stein Já-
nos könyvkereskedésébe, a „Sport”-ra Bé-
késy Károlyhoz (Főttér 4. sz.) küldendők.

Nyolcz eyszerre beküldött előfizetés
után tiszteletpláddal szolgálnak.

Ausztria és Magyarország.

(Sr.) Szatálanszor tapasztaljuk, sőt minden fontosab kérdésnél keservesen ére-
zük is, hogy a Lajthán túl nem érzik,
vagy legalább annak érzetét nem érvénye-
sítik annyira, mint mi, hogy e monarchia
két fele, úgy politikai multná, mint a
nemzetközi viszonyok kényszerűségénél fog-
va annyira egymásra van utalva, hogy
egyiknek politikai, nemzetközi vagy nem-
zetgazdasági problémája, okvetlenül maga
után fogná vonni a másiknak gyengülését,
sőt romlását is Ezt tapasztaltuk legújabb-
ról a bécsi audozásoknál és legújabbban
a külpolitikai kérdésben is; ezt tapasztal-
tuk a pénzügyi viszonyokra és hitelkér-
ésekre nézve. Ausztria valóságos káröröm-
terítő hirdető, hogy Magyarország nem tud
gazdálkodni, hogy pazarol és a deficitbe
beül hitelet: de mi mi óriási erőfe-
szítéssel megküzdök deficitünk apasztását,
az alatt az Ausztriát keletkezett és az
idén nőtt akkára, a mekkora a miénk
csak egyszer volt. Ausztria kárörömmel
hirdető, hogy nagy kamatra vettünk fel
pénzt, sőt sajátja egész befolyásával oda
hatott, hogy n is kapjunk, örömmel lesi,
hogy két év múlva mily nehézséget fog
okozni nekünk 153 millió kölcsön visz-
szafizetésének ötelezettsége, és ime; előbb
kell nekik gonoszkodni a 48 millió arany
rénté visszatérítéséről és a megszavazott
hitelt — toutle comme chez nous — tárczá-
-

jában tartja Depretis, mert nem tudja rea-
lizálni.

Azt épen nem kellene az osztrákok-
nak elfelejtenie, hogy alkotmányosságukat
nekünk köszönhetik, mert ez volt az 1867-iki
kiegyezés egyik feltétele; hogy parlamen-
tarismusokat mi mentők meg 1871-ben,
midőn Hohenwart, a cseh történelmi jog
alapján, akart egy harmadik szövetségest
is teremteni; sőt most kitűnt az is, hogy
az ő törvényük kormányuknak és par-
lamentjüknek semmi befolyást a külügyek-
re ki nem köt, hanem csak a magyar tör-
vény gondoskodott (az ő számukra is) a
„két fél kormányának” a külügyekre va-
ló befolyásáról. Most vették hasznát, de
úgy, hogy épen miniszterelnökük követte
el azt a lapintatatlanságot, hogy a magyar
ifjúság ellen — oda nem tartozólag — ki-
fakadt és hogy Andrásyt egy csomó in-
dokolatlan megtámadásnak tette ki, az erre
hálátlanul kész osztrák képviselők és
sajtó részéről, kik elfelejtik, hogy az ő
állásának gyengítése erősíti a ka-
tonai és szláv elemet és ennek első
sorban épen Ausztria parlamentje és saj-
tója adná meg az árát.

És, fájdalom, de nem titkolhatjuk el,
hogy a külügyi politikára nézve is tapasz-
taljuk azt, hogy a Lajthántól szeretik el-
választani a magyar szempontot, az osztrák
szemponttól? amant turkophilnak és
emezt minden áron semlegesnek akarják
kiadni. De hogy a magyar szempont nem
annyira túlzó, nem Törökország, hanem
a monarchia érdekében indúl ki, leginkább
bizonyítja az osztrák kormány, mely az
interpellációra adott válaszában épen azt
emelte ki, hogy a Herbst és az „echt”
osztrákok által követelt „minden áron”
semlegesség, épen a monarchia érdekében
árt, mert ez által lemond ez előre min-
den befolyásról és így érdekeinek megvé-
déséről is.

Hogy a bécsi goromba fiatalok mit
ir és hogy gondolkozik, azzal nem törő-
dünk, mert azt politikai jelentőségének
nem tartjuk. De szomorú jelenség az, hogy
a Lajthán túl nagyon is „faj”-politikát
üznek És ha Auersperg azt mondá a
szlávoknak, hogy „nem üzünk „faj”, ha-
nem állam-politikát”; igen kíváncsok lett
volna, ha ezt a németek is magukra vet-
ték volna. Mert ők mindig úgy beszél-
nek, hogy mennyiben rejlik a szláv
mozgalomban veszély a németiségre és
mennyiben nem. És minthogy a nagy
Németország, mint a trónbeszéd is bizo-
nyítja, úgy itél meg, hogy most reá
nézve nincs veszély, az osztrákok azt hi-
szik, hogy ez áll reájuk nézve is. Pedig
ez egy nagy tévedés! Reájuk nézve önál-
lás és alkotmányosság, sőt kereskedelmi-

verselményeket.”) Halála után az történt vele,
a mi később Voltaire-rel is megtörtént. Adri-
enne, ki százezer frankot hagyományozott a sze-
gények számára, Voltaire, ki templomot alapí-
tott, mindketten ki lettek zárva a köztemető-
ből! Ha Voltaire-t földalálhatni is újból a
Pantheonban, nem tudjuk, hol keressük ked-
velt színművésznőket, hacsak nem a Concor-
dia-híd melletti téren.**)

*) Rachel kisasszony, ki hála Scribe Jenő és
Legouve Ernő uraknak, az ujkori színirodalom egyik
legjobb drámájában egyidejűleg volt, Rachel és Le-
couvreux Adrienne, szentisítette a drámai történelem
ama lapját, melyen a szász Móriczot kedvese nyílva-
nosan kigunyolta, s megsértette vetélytársának, Bouil-
lon hercegnőt „Phédra” e versszakával csapván őt
arcul:

„Ismerem a magam bűnét Aeone, jól!
En nem vagyok az oly nők közül való:
Kik vétkeikben elringnak kényelmesen,
S meggedzett homlokuk nem tud pirulni sem!”
Lecouvreux Adrienne egyik életirója szerint a
közönség tudván a történetet, az alkalmazást zajos ta-
pakkal erősítette meg. A hercegnő elcsúszott s resz-
kett dühében, még azon percben elhatározta, hogy
vetélytársának vesztie kell.

Késsel aztán egy kis fiatal abbé, kit bo-
szuja végrehajtójává szemelt ki, Lecouvreux kisas-
szonyt egy doboz csemegét vitt ajándékba, melyet
a szegény Phédra megízelt, általa örökre elveszít-
tette kedvét a világi hiábavalóságoktól.

**) Görög modorban emeltek emléket a Lecouvreux
Adrienne hamvai fölé; e görög modora emlék, a tör-
vénykezési testület volt.

A felette tartott emlék-beszédet, 1730. márcz.

és ipar-supremacia csak e monarchiá-
ban lehetséges. Nagy Németországban el-
veszték mindezt, a politikai befolyással
együtt, ha pedig a monarchia fennmara-
dását alkotmányos és dualisztikus alakjá-
ban akarják, akkor lehetetlen mindenben
Németországot, mely a keleti ügyektől
távolabb van, utánzólni. Reánk nézve
előbb vége a semlegességnek, mint reá néz-
ve, mert előbb veszthetjük befolyásunkat
és kockáztathatjuk érdekeinket.

Ezért jó lesz többször megfontol-
niók az osztrákoknak, hogy Ausztria mo-
narchia nélkül és e monarchia Magyaror-
ság nélkül, nem existálhat.

A háború.

Alexinac bevétele.

A törökök Alexinacot okt. 31-én
bevéették s megszállották. Pár nappal
mult egy hónapja, hogy Abdul Kerim pasa,
azon nevezetes mozdulat után, melyet Kuja-
vác-ról, Salincs és Raevs-n keresztül tett meg,
Alexinac-ot éjszaka-kétreől oly hirtelen megta-
madta, s hogy azon óriási hadműveket, melyeket
a szerbek orosz mérnöktisztje segítségével építet-
tek, s ágyúkkal megerősítettek, minden előle-
ges ágyúzatás nélkül, szurony-csatával akarta
bevenni. E terv keresztül vitele lehetetlen
s ép oly kevés sikerülendett a törököknek
Alexinac sánczait ágyú nélkül bevenni, mint
a porosoknak a Düppeli sánczokat, éjjel ha-
talmukba keríteni. Mennyi vér folyt azóta ok-
nólkül! A sok sikertelen támadásokat, melyek
egyesen Alexinac ellen intéztettek Augusztus
19-től 20-ig terjedő időközben vére számi-
tásba, volt mégis nem egy fényes győzelmők
a törököknek szeptember 1-én Mirsol mellett,
miután Abdul Kerim basa a Morava balpartjára
ment át, de ez ép oly kevés dőntött Alexi-
nac birtoka felett mint az előbbi, sikertelen
harczok. Azután is folyt a harczok, dacára
annak, hogy a fegyverszünet szeptember 17-én
kezdődött vette. A szerbek mindig ujra kezd-
ték a támadást s különösen a szeptember 26—
28-ig történt harczoknak nagyobb dimenzió-
juk volt. A törököknek így csak lépésenként
lehetett a Morava balpartján előnyomulniok,
hol a szerbek egymásután a legnagyobb se-
bességgel hányták a sánczokat. Október 19-én
a törökök megint megrogtadták az offenzívát,
s meg is tartották 23-ig, a mely napon em-
ber fölötti erőt fejtve ki, sikerült is a djunisi
állásból kivenni az ellent s Djunist magát el-
foglalni. E győzelem által oly állást kapott a tör-
ök sereg, hogy egyrészlől Krusevácot fe-
nygették, másrészlől Deligrád-ot oldalról tá-
madhatták meg, mindazonáltal a törökök
megtudatlan okból e kedvező alkalmat nem
használták föl kellőleg, úgy hogy a szerbeknek
lehetővé tétetett a Deligrád és Alexinac közötti

És pedig Voltaire felhívta a francziák el-
ismerését kedvelt színészünkjök iránt, méltatlan-
kodásba törve ki, a párisiak hálátlansága el-
len: e költeményben fejezte ki elkeseredését:

„A bájos Lecouvreux, a kinek
En zártam le megtört számát,
Két gyertyát nem érdemle meg
Sem hogy koporsó régi tetemet?
Kegyelemből egy régi roz
Bér-kocsiban vívék e testet,
— Mely egykor hódított és tetszett!
Agg folyóknak partihoz!”

24-én, halála után négy nappal mondotta el Grandval
a theatre français-ban, tele ház előtt:

„Uraim! teljes szívemből érzem, mint követeli
vissza fájdalmuk ez utóérhetlen színésznőt, ki csak
nem megteremtője volt a művészetnek: a szív hang-
ján beszélni a szívekhez: igaz érzelmeiket, valóságot fe-
jezni ki ott, hol addig csak külfény, álmopathos ural-
kodtak.

Lecouvreux kisasszony minden szerepébe bele tu-
ta lehelni mindazon finomságot, feleköl szellemet, helyes
fel fogást, mely örök főkivánságát képezi a közönségnek
egy színésznőbe; ő méltó volt arra, hogy önként előtt be-
széljen ura im; de azok közül, kik szívesek meghallgatni
percben szavaimat, sokan barátságukra is méltatták
őt; azok jól tudják, hogy épp úgy díszet képező ő a
társadalomnak, mint a színpadnak, és azok is, kik mint
csak színésznőt ismerték, a magas fokú tökéletességre,
melyre eljutott, megítélhetik, hogy nem csak sok szel-
lemi képességgel bírt, hanem bírta ama művészetet,
miként kell szeretetre méltóan fejezni ki a szellemdu-
ságot.”

Voltaire beszélt így, a Grandval ajkaiyal.

forgalom fenntartása, egy, Boboviston keresz-
tül vezetett erődítmény által, s e miatt lehet-
len volt a törököknek a két positio közé jutni.
Sőt a legutóbbi szombaton történt döntő ütkö-
zet után is megtarthatták volna állásukat a
szerbek.

Ugy látszik, azon körülménynek köszön-
hetik a törökök Alexinac bevétele, hogy a lö-
vegeket ütegekbe vonták, mert egyes csataágyúk-
kal nem kényszeríthették a sánczok odahagyá-
sára a szerbeket, sem pedig az erődítményekben
kárt csi nálniném voltak képesek. Szombaton négy
Krupp-féle 24 fontosokkal kezdték meg a tü-
zelést, kettőt Alexinacra, kettőt Deligrád felé
irányozva. Az Alexinac ellen intézett golyók
jól működtek. Alexinac meggyult s így sike-
rült a törököknek a tűz védve alatt a Mora-
vára hidat verni.

E szombaton történt előkészületeket, va-
sárnap a törökbalzsárny nagy támadása kö-
vetke az állások ellen, melyek a szerbeknek
éjszakeletről Djunistól Trubarewoig birtokuk-
ban volt. E támadás eredménytelen volt. Hor-
vátovich Krusevac-ig vettették vissza, s Cser-
najeff tábornok csapatai futásból hasonlóan vo-
nultak vissza Deligrád felé. Hétfőn szünet állott
be a csatamezőn, csak Alexinac bombáztatása
tartott. 31-én pedig — Alexinac bevétele.

Alexinac bevétele, hacsak valami fegy-
verszünet nem lép közbe, Deligrád ostroma
fogja követni. (Legújabb táviratunk szerint ez
is bevétele.)

Csernajeff hadállása.

Csernajeff tábornok seregének, s a Delig-
rádól megszállt csapatoknak álláspontjáról Ale-
xinac bevétele előtt a következőket írják: A
szerbek 20-án elvesztették Krevet és Schiljevo-
vác helységeket, az első elhagyták két napi
küzelem után, a második 5 nap óta lángokban
áll. Csapataik a Deligrád fölötti magaslatok
második vonalát tartják megszállva; és pedig
a centrumot Miliczeff- ezredes parancsnoká-
ga alatt, a Djunis előtti hegyet, míg a jobb
szárny Horvátovich alatt nem a Schiljegovác
előtti hanem mögötti magaslatokat védi;
a balzsárny Papovich alatt még mindig Ale-
xinac-ban van. (Már nincs ott.)

Alexinac s környéke.

Alexinac városáról s környé-
kéről az ismert utazó Kanitz F. a következő
vázlatot közli.

A távolból tekintve Alexinac által vi-
rágzó városka barátságos képet nyújt. Ha pe-
dig benne vagyunk, az egész, egyhangu s na-
gyon egyforma utcák összefüggése; igénytelen
épületekkel, csak pár épület köleszőz némi
olyan forma kinézetét, mintha európai kisváros
volna.

A fiatal Alexinac a bolgár határszálen
feküdvén, csomó pontja, egyszersmind átmeneti
pontja a Közép Európából Konstantinápolyba
vezető forgalmi vonalnak.

E természetes s hagyományos vonalat
szem előtt tartva vezették a vasut vonalat Bel-

Lecouvreux Adrienne kissé megérdemelte
a tudósnó czimet is.

Imádóit nem egyszer vettek észre tinta
foltokat, midőn rozsás ujjait csokolták; ennek
is Voltaire volt oka, ki mestere volt versben
és prózában. Közölöm egy levelét, azt, mely öt
száz frankon kelt el, az utolsó, kézirat árvere-
zések alkalmával.

„Őn jól ismeri a párisi élet felületessé-
gét, s állások kikerülhetlen költekeit: Vannak
egyének, kiknek szívesége elragad, s kielégítő
lelkemet, de ez érzelmeknek nem engedhetem
át magam, mert életem a közönség. Bármenny-
nyire igyekszem is elkerülni, magamviseletem
mindégire elégtelenséget szül; és a gyarló
egészségem miatt, mely, mint ön is tudja oly
ingadozó, visszatámasztandó valamely uri hölgy
meghívását, kit tág még soha sem is láttam
az előtt, s ki maga sem sokat törődik velem,
s inkább csak kíváncsiságból hiv magához, vagy
csupa külsőség utáni kapkodásból — mert en-
nek mindenben része van — mindjárt azt
mondanék rólam „ugyanacsak rátartós.” Vagy:
„Nem vagyunk neki elég okosak!” Ha komoly
vagyok körülben, mert az ember nem is lehet
mindég vig oly társaság közepette, melynek
nagyobb részét nem ismeri: Ugyan ez azon
leány, kinek oly eszes híre van? jegyzi meg
azonnal a társaság egyik tagja. — Nem látjá-
tok, hogy megvet mindket, s görögül kellene
tundnunk, ha ki akarók nyerni tetszését!
Lambert asszonnyal szeret társalogni.

Hirdetési díjak

Határoz hasáborzott garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bágyodj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoriabb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus den Wollzeile 36.) Haasensteim et Vogler (Wallisch-
gasse 10.) Rud. Messe Publicistische Bureau Budapest
Haasensteim és Vogler hirdetés közv. irodája. Weiss Mór
hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest
szervitátor 5. sz.

Nyiltéri czikkék

garmond sora után 35 kr. fizetendő.

grádtól Salonichiig, mint az éjszaki tengert a
középtengerrel egybekötő vonal folytatását. Az
európai — török távirati hálózat fontos pont-
ját képezi. —

Konstantinápolyi összeesküvés.

Aairi Effendi vallomása következtében az
egész összeesküvés a porta kezét közt van, az
elfogottak mind újabbakat sodornak bele val-
lomásaikkal. Czélját tudjuk ez összeesküvésnek,
hogy a jelenlegi kormányt meg akarta buktat-
ni, Abdul Hamid szultánt letenni, Jusuf Zsed-
din Effendit kiáltani ki szultánná sat. Az
összeesküvők a lakosság támogatásában remélt.
Az elfogottak nappal történtek, s a lakosság
egykedvűen nézi az elfogottak bebörtönöztesé-
sét. Az összeesküvésnek négy feje volt, még
pedig két előkelő Ulama: Cherif Effendi s Mu-
hi Eddin Effendi; s két polgári ügyködő: Raiz
basa, s Riza bey. Ötödikül a 70 éves Ulemát
Riamil bey-t említik. A többi összeesküvő szám-
feletti emberekből áll nagyrészt a Softa-hoz
tartozók. Az összeesküvés említett 4 feje messzi
vidékekre száműzettek, a többiek még kihall-
gatgatnak s azután különböző várakra vitetnek.
Igy a baj elmúlt s a török kormány megint a
helyzet ura!

Táviratok.

Belgrád. November 1-én. Minden-
ki a ki fegyvert fogni képes, felszólitta-
tott, hogy halaszthatatlanul az ellenség
ellen induljon. Deligrád a törökök által
sem meg nem kerültetett, sem be nem
vétetett.

Belgrád. November 1. Karzoff ki-
nyilatkozta, hogy Oroszország Szerbiát
bizonyosan nem hagyja a sárban, az az orosz
hadserég a határon készen áll a
Pruthot átlépni, ha Törökország az ellen-
ségekedést meg nem szünteti.

Belgrád. November 1. Lázás in-
gerültségben van a város. Alexinac és
Deligrád elfoglalásáról, s Csernajeff elfo-
gatásáról terjesztett híreknek hitelt ad.
Az angol konzul nyilatkozata szerint Alexi-
nac a törökök kezében van, Deligrád azon-
ban tartja magát a hatalmas támadással
szemben. Az orosz ultimatum mindenütt
bulletin alakban terjesztik.

Odessa. October 31. A doni és cser-
nomori kozákok mind behívtattak.

Moszkva. November 1. A hir Cser-
najeff védonalának a törökök általi átö-
réséről, az eddig csak elnyomott inge-
rültséget a legmagasabbra fo-
kozta. Elhatározatott, hogy a czárt ujó-
lag kéri fogják, hogy a szláv test-
vérek szabadítójául lépjen föl.

Szentpétervár. November 1. A
táborkar minden tisztje, kiknek a sereget
a vasuton szállítani tisztjök, tanácskozássa

Még számtalan ilyenmü újabbnál újabb
megjegyzéseket tudnék elősorolni önnek s job-
ban mint valaha óhajtanék szabadák lenni s
menekülni e körül. Hiuságomnak nem hize-
leg annyira a nagy tömeg hódolata, hogy az
kárpótólul az egyeseek valódi becsülésről. Én
nem vágyakozom külfény és csillogás után;
nem akarok kitűnni mások felett; százszor több
gyönyört okoz nekem, egy társaságban félre
vonulva hallgatni, s mások szelleműs beszé-
dére figyelni jobb szeretem felkoresni, a jók
társaságát, szelid becsületes emberek közt le-
ni, mint egészen elkábitatni azon sok izelt
dicsérierádaktól, melyeket össze vissza kell hal-
lanom néha. Nem mintha én nem tudnék há-
lás lenni a közönség iránt, vagy nem óhajtanék
tetszeni, de ugy találom, hogy az együgyű em-
berek helyeslése, csak színházi előadás köz-
ben hízolgó, s terűvé válik, ha a közéletben
előzékenységgel által kell azt megvásárolni.”

Rachel kisasszony előtt Lecouvreux Ad-
rienne volt a franczi színpad legnagyobb tragi-
cai színművésznője. Szépsége, könnyei, fel-
korbácsolt érzelmei, minden tisztán tragikai
volt nála. Még Rachel kisasszonynál is inkább
levetkőzte, a színpad közét hagyta egyediségét
s kielőve a színpadra, a Berenice, Chimesse,
Phédra, Emilia, Hermonie vagy Kornelia ar-
czát, hangját, szavvedlyességét öltö fel egész-
szen. Igazi könnyeket sirt ő, e klassikai hami-
vederbe és azok a Kornelia könnyei voltak.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Képek XVIII. századból.

Irtá:

MOSSAYE ARSÈNE.

Író és művészek.

III.

Lecouvreux Adrienne.

(Vége.)

E szavakkal ama negyvenezer frankért el-
adott gyémánt árára célzott, melyet a
grótnak akkor ott, midőn ez a kurlandi her-
cegegség meghódítására kelt volt utra.

Bíhetünk-e ama regényes epizodenak,
melyről később rámt is irtak?

Lehet, hoy Lecouvreux kisasszony na-
gyon prózái módn halt meg, egy adag igen
erősen alkalmat ipecacuarnától, melyet va-
lamely orvos, na gondolva, hogy a jól sa-
gító gyógyszerítés meghalhat az ember, adott
be neki. A Volire karjai közt mult ki, de
szellemileg nagyon távol tőle, mert szemeit
merőn függőszékhez Móricz egy mellszobrára,
melyhez összevonta intézte a legtragikaibb

hívtak egybe ide. A kivonulás kűszöbön áll. Taskendből ide érkezett tudósítások szerint a mahomedán lakosság között ellenséges mozgalmak vehetők észre.

Belgrád, nov. 1-én. A törökök a lángokban álló Krusewáczt megvették. Ignatieff Karzownak azt táviratoztta: hogy a porta Szerbiának két havi fegyverszünetet ajánlott, mely esetleg további 6 héttel is meghosszabbíthatatik.

Nis. novemb. 1-én. A török csapatok tegnap Glagova-nál fényes győzelmet arattak.

Widdin, nov. 1-én. Alexinác két-napi szakadatlan bombázás után tegnap ostrommal vétett meg. A törökök vesztesége nagy; de a 8000 emberből álló védőrsége is a teljesen megsemmisített városnak részint elesett, részint elfogott.

Bécs, nov. 1-én. Hiteles Konstantinápolyi jelentések szerint a porta még tegnap kinyilatkoztatta, hogy az ellenségeskedések föltétlen beszüntetését elrendelte, s a fegyverszünet november 1-ével kezdődik.

Bécs, nov. 1-én. Ide érkezett tudósítások szerint Törökország az orosz ultimatumot visszutasította. Mégis kinyilvánította, hogy minden fegyverszünetet elfogad, ha biztosítják a felől, hogy azt nem fogják hadikészülődésre folhasználni.

Bécs, nov. 1-én. A porta válasza az orosz ultimatumra Ignatieff tábornoknak megírt. A porta kész tetszés szerinti időre fegyverszünetet elfogadni. Mindazonáltal a békeföltételek előleges közlését követeli, melyek a végleges béke megkötésére garantált nyújtanak.

Bécs, nov. 1-én. Ignatieff október 28-án Livadiába tudósítást küldött, hogy a porta a kéthavi fegyverszünetet elfogadta s Abdul Kerim főszállítottat az ellenségeskedést rögtön megszüntetni. 29-én a Csár Belgrád és Konstantinápolyból egyidejűleg kapta a sereg sereg djunisi vereségéről a hírt. Ennek következtében tétetett az ultimatum, mivel a harc tovább folytatása szöszegésnek tekintett.

Galaczi levél.

(Saját tudósítónktól.)

(Románia készülődése. Az oroszok átvonulása. A román király. A fegyverszünet. A b-pesti ifjúság tüntetése a galaczi magyarok előtt.)

Galacz, 29-én, 1876.

Tekintetes szerkesztő ur!

Románia készül; meg nem másra, mint háborúra, az magában értődik. Az első osztályú tartalékosok mind bevonultak s szintén a milicek nagy része már fel van szerelve.

Galaczon és vidékén 16,000, Bukarest körül 28,000, Jassi alatt 20,000, Crajova mellett 18,000, Ismail és Fokán tájékán öt-öt ezer ember van összpontosítva s a szükségesséssel ellátva. Így tehát nem 75,000, mint

Iskarióth.

Tragedia 5 felvonásban, írta: Váradi Antal. Először adatok a kolozsvári nemzeti színházban 1876. november hó 4-én, Ismerteti: Szacsay Imre.

(Vége.)

Az ötödik felvonás a Golgatha oldalán, temetőben folyik. Iskarióth távoli harsonnaszóra rémesen ijed fel álmából egy irtózatos álomból, melyben még a kárhozat kapui is meginogtak neve hallatára, benn megállt a jaj... s nem szerzett a láng!

Ez álmából ébredtekor Ahasverrel találkozik, kinek vigaszára van hosszú bújdosása napjain, hogy létezik nála nagyobb bűnös. Magdolnával is találkozik még egyszer, hogy megtdja tőle, miszerint új hite, reménye, szerelme a Messiás!

Nincs tehát mi ez élethez kösse még... a lélek belvízára romba dől... egy van még hátra, a kegyelemdőlés! S jó ez is. Hát-terben hangzik az örömeinek: Halleluja!... föltámadott!

Iskarióth.

Ugy itt a föld felett

Nincs mit keresnem többé... én megyek!...

E szavakkal mártja szívébe törét.

A hulla felett János gyönyörű engesztelő szözata zárja be a tragediát:

Halál! nagy eszmék, ragyogó remények, Sőtét bűnöknek tükös zára te,

A ki letörtet büszke vágyait: Ne ül hulláján örök diadalt!

Hatalmad eldől, — mert a szellem Nincs már uralmad! annak vége van, Mióta sirja szirtjét megtöré

A vérez kereszt halvány halottja! Bocsnát, — irlagom, köny a halottnak!

Egy ember az, tört lelkű vétkező

eleinte szó volt, hanem 92,000 ember lett hadikészletbe hozva. Vidékünkön a bevonulások még folyton tartanak, s naponta dobszót hallunk és katonákat látunk, kik a Galacz alatti táborba menendők városunkon keresztül maroznak.

Most azt beszélik, hogy a fenti 92,000 170,000 ezerre fog kiegészítettet.

A galaczi tábor legközelebb innen nagyobb összpontosítások végett elfog távozni, hogy hova s merre, még nem tudni.

Városunkban igen nagy élénkség tapasztalható. Különösen a pékek vannak elfoglalva. Két nagyobb pékház naponta mindegyik 12 mézsa kétszersültet készít.

Téli köpenyeket, csizmákat, bakancsokat a katonaság százával viszi a kaszármákba és táborba.

Lovak requiráltaknak. S a sorozás erősen folyik. Szóval, Románia behuny szemmel nem néz a keleti kérdés megjelése elő, hanem a legnagyobb tevékenységet fejt ki.

Az oroszok f. hó 25-ig még mindig vonultak keresztül, 17-én 140 kozák 180 lóval külön és 145 gyalog a személyszállító-vonattal revolverekkel ellátva, Barbost passirozta. 21-én szintén 230 ember utazott keresztül, 23-án is, magam ugyan nem láttam, de hallám, hogy közel 180 ment volna a bárberi állomáson T-Severinnak. 24-én is valami 50—60 ember. 25-ike óta azonban a szállítás, illetőleg átvonulás itt nálunk megszűnt. Sőt ellenben, a kik Szerbiába mentek azok közül mintegy száznyolcvan, miután fizetést nem kaptak, átszökött, s Braila és Galaczon egy ideig a csempészekből tartotta fenn magát.

Ennek azonban a rendőrség nyomára jövéen, őket összefogdosatva, 25 lovas rendőr s egy tiszt vezérlete alatt a szabad Oroszországba utánvett mellett továbbította, s mint szabadságharcosoknak az oroszhatárig a rangjukhoz illelőleg elkövetett tettért, a fenti tiszteltbeli kiírást adta.

A fejedelem királyiá kikiáltásának ma kellett volna megtörténnie. Ez azonban, miután az egész hadsereg még nincs concentrálva s berukkolva, jobb és biztosabb időre elmaradt. A románok ez eszmével igen élénken foglalkoznak, s azt mondják, azon az alapon, melyen Szerbia királyság lett vagy az leend, ők is teljes joggal követelhetik. Míg a ministerek Livadiába nem mentek, az itteni örmények, bolgárok és románok sympathiája az oroszok iránt, Milán kikiáltása óta csökkenőben volt, visszatérők óta azonban ismét a legmelegebben érzékek az oroszok, mint a szabadság és cultur védője iránt!

Egy megbízható hazánkia beszéli, ki a napokban több román altiszt társaságába jutott, kik belső érzelmeiket elfojtani nem tudva, oda nyilatkoztak: „Hogy most megyünk a pogányra, felszabadítjuk szlávtestvéreinket s aztán a németeknek és magyaroknak adjuk meg a magukét. Ez ugyan nevetséges dolog, de annyiban mégis említést érdemel, a mennyiben a román köznépgondolkodási módját characterizálja.

Soraim írása alatt ma 30-án érkezett hozzánk egy sürgöny, mely szerint a betheti fegyverszünet minden garancia és feltételei nélkül meg lett kötve. Nagyon kétkedem benne.

S azoknak egyike, kikért amott

(A Golgothára mutat.)

Vérezve függött a nagy Messiás!

Az ő nevét átvették az idők,

És sirja messze századokra nyúló

Örök tanulság! — im holttestinél

Kimondom a jövő ítéletét

És jós igékre nyílnak ajkaim!

Sorsában minden eszme sorsa van,

És a jöendő harcok tükrö.

Születni fognak egyre Messiások,

Világot elárasztó szellemek,

Lelkükben a nagy eszmék szent tü-

zével

És ajkaikon magasztos jós igék!

De messze századoknak napjain

Judas utódi újra megszületnek

Harcot viselve újra ellenük!

Judas utódi, mondom, élni fognak

Még hosszú ezredékekig talán —

De az elárult eszme újra felkél

A harmadik nap fényes hajnalán,

S hirdetni fogja égi glóriával,

A Messiások átvett oldalát

Mutatva, — hogy bakók lándzsáé

Csupán a port, — a testet járja át!

A sir alól, a mély börtön fenékről

Kiltór a szárnyas, büszke gondolat

S mégis kivirja fényes győzedelmét

A messze föld fölött s az ég alatt!

Mert Messiás leend minden nagy eszme,

A melynek mindig kész a Golgatha —

De bár reá legmélyebb sir borul:

Egy sem marad föltámadatlanul!

Hallelujah! az eszme sorsa ez!...

Bemutattuk tehát kivonatban a trage-

diát, melynek értékéről az olvasó a mutavány-

ból is eléggé tájékozhatja magát. Költői mű

az izról izre, nemes inspiráció szüleménye.

Hisszük, hogy közönségünk is meg fogja adni

szerzőnek azt, mit munkája mellé jelégéül

írt, az: „elismerést“.

hogy ezt Csarnajeff csak hat napig is megtartaná.

A román kamara esztendőkre vagy nov. 2-ki kiváló gyűlésre lett egybehíva, mint jól értesült körökben hallám, a királyi cím és egy határozott állás elfoglalása szempontjából.

Az itteni magyarokra a pesti egyetemi ifjúság által rendezendő tákflys menet, mint rokonszenz kifejezése török testvéreink iránt, igen kellemes benyomást gyakorolt.

Végül a 11-iki levelemben említett azon körülményt: „hogy az oroszok azért boldogulnak néha a törökökkel, mert a török sereg fele magyar, engedje meg tek. szerk. oda kizazíthatom „hogy ép ezért nem boldogulhatnak néha velők.“

Bertáttlan.

Gambetta beszéde.

Páris, okt. 29, 1876.

Gambetta választói előtt tegnap egy hosszabb beszédet tartott, mely minden részében a nevezetes államférfiunk higgadt gondolkodásmódját, mérsékletességét s tapintatosságát tükrözi vissza. A beszédnek legérdekesebb részlete az, melyben nézeteit az amnestiára nézve ismertette; eddig minden alkalom elől kitért, hol ez szönyegre került s hol ellene vagy mellette kellett volna nyilatkoznia, így akkor is, midőn parlament elé huzoztatott az ügy, viszsza-totta magát a szavazástól. Annak idején nagy visszatetszést szült ez az ultrák táborában s nemrég választóinak egy töredéke egyenest kérdőre akarta vonni e magaviseletért, meg is jelentek többször nála, de mindannyiszor azt a feleletet nyerték „nincs itthon,“ majd pedig sajtóban intéztek ellene heves támadásokat s az utóbbi időben hallani lehetett már pártszakadásokról, a mennyiben a kevésbé mérsékelt köztársaságiak Gambettát nem akarnák tovább követni s az intransigensekhez csatlakozni. Ez utóbbi valószínűséggel birs csak az iránt nem lehet még eligazodni, mily mérvet fognak e szakadások ölteni, mi majd csak az adójavaslatok tárgyalásánál s különösen az ultrák demonstratio actiói alkalmával a parlamentben fog ez eldőlni. Gambetta beszédének minden-esetre az a célja is volt, az ingadozókat magához visszahívni, ez pedig valószínűleg sikerült is azokra nézve, kik nem bódolnak vakon szenvedélyeiknek s az opportunitás kedvéért képesek kedvenc eszméket is fölföldözni. A mi magát a sokat emlegetett amnestia ügyét illeti, Gambetta e tekintetben igen óvatosan nyilatkozott, ő nem fogadja el, de el sem veti egészen, alkalmasabb időben talán kivethetőnek tartja azt, mit ez amnestia barátjai most kívánnak, de jelenleg megnyugszik a kormány intézkedéseiben, mely a megkegyelmezésekben nagy lojalitást tanusít. Folytatólagosan kiemeli beszédében, miszerint Franciaországnak feladatai belügyi viszonyait rendezni, s minden módon oda igyekezni, a mostani állam kormányt megerősíteni, s állandósítani. Figyelmeztet a köztársasági ellenségeire, az ultramontánok s monarchisták úzmeire, melyeket minden módon meg kell akadályozni. A külügy tekintetében kívánja Franciaország szigorú semlegességét mindaddig, míg méltóság s állami biztonsága ezt megengedi. Egyáltalában pedig Gambetta e beszédjével igen jó hatást gyakorolt hallgatóinak körén túl is s a sajtó ma legnagyobb részét igen elismerőleg nyilatkozik róla.

A franciaországi egyetemeken az előadások jövő hó 10-én kezdődnek; a katolikus papság pedig még most a tizenkettedik órában is fáradozik az ország minden részében különösen jogi facultások föllállításával. Egyetemeikkel persze nagy fába vágtaik fejszéjüket, nagy összegeket nyelnek ezek el, különösen az orvosi facultások szervezése s felszerelése, s ez igen nagy gondot kezd szerezni a papságnak, tarának tanácskozásokat értekezleteket, melyeknek mindig ugyanez a programjuk van t. i. honnan lehet pénzt szerezni. Elhatározták a többi között mindazon gyűjtéseket, melyek a legközelebb i bñti alatt attemplomokban befolyanak, e célra fordítani a lelkészeknek pedig kötelességüké teszik hivaiket arra figyelmeztetni, hogy végrendeletekben vagy játékonv áldozataikkal ne felejtkezzenek meg a katolikus egyetemekről, végre pedig a püspökök jónak látták még diecesisok összes papságát e célra, megadottan a zetesökhöz képest, „önkéntes adakozás“ czimén, éppen úgy mint az orosz hadseregben, hol minden ezredben száz embert kisorsolnak s „önkéntesnek Szerbiába“ akár teszik, akár nem.

Br. d'A. S.

BELFÖLD.

Sz. Udvarhely, 1876. novb. 1-én

(Nögyeleti fillér-estélyek.)

Mult hó 30-dikán volt városunkban a második fillér-estély. Ezen alkalommal felolvastak: Móricz Gyula „Levél egy barátombhoz“ cím alatt ismertette a nők különböző természetét és tulajdonságait és ezek hátrányos voltát a családi életre. Gyalokay Mózesné a „különböző nemzetbeli nőkről“ olvasott, főképp fel-

karolva az angol, francia, olasz, spanyol, német és magyar nőket. Ezen felolvasás nagy tetszésben részestült főképp azért, mert az összehasonlítás a magyar nőkrelegkedvezőbben ütött ki. Szavaltak: Sándor Veri és Baló Róza k. a. Mind kettő igen szépen sikerült. A városi dalárda is énekelt két darabot, egy riadót és egy népdal egyveleget. Ezen estélyen a pénztári bevétel 9 frt 24 kr. volt.

Nem mulasztatom el megemlíteni, hogy az egyes estélyeket felváltva két-két nögyeleti tag rendezi, így: az első estélyt Szabó Dénesné és János Mihályné, a másodikat Lakatos Jánosné és Móricz Gyuláné urhölgyek rendezték. A rendezők kötelessége nem épen oly csekély, mint a milyennek gondolná az ember. A rendezők szereznek működőkét saját estélyekre, ők gondoskodnak ülő helyekről, világításról s minden szükségességről. Epen azért minden rendezőpár oda törekedik, hogy az általa rendezett estély ne legyen gyengébb, sőt ha lehetséges, emelkedjék a többi fölé. Eből keletkezik aztán a nemes verseny, mely mindenestre elismerést és méltánylást érdemel.

Vajha az ily nemes versenyek minél inkább szaporodnának, mert ezek által sok más... verseny leszorulna a térről! X.

A törvényhatóságokból.

Brassó, 1876. okt. hó végén.

Brassó megye második gyűlése ez év okt. hó 23-án a brassói tanácsház üléstermében délelőtti és délutáni tartatott meg.

Ezen gyűlés tárgyaiból kiemelem a megyegyűlési 15-ös bizottság munkálátát, mely-szerint a megye három szolgabírói járára osztott és pedig: I-ső felvidékjárás 15409 lélekkel, — székhely Feketealom; II-szor alvidékjárás 16336 lakossal — székhely Botfalú; III-szor hűfalusi járás 23078 létszámmal, — székhely Hosszufalu.

E szerint Brassó megye népessége 54823 létszámra terjed.

A megye képviselői 166 tagból állanak, — ezek közül 83 egyén virilis, 83 tag pedig választás útján esik be.

A megye felosztott 9 választói részre, és pedig Brassó belváros képez VI részt, a vidék pedig III részt; az előbbeni szolgálat 58, az utóbbi pedig 25 képviselt.

Ezen képviselőket választja az országgyűlési követválasztásra jogosított s az 1874-dik évben összeirt jegyzék szerint 2723 választó.

Jelentékeny vitára adott alkalmat egy szervezendő megyei főerdősi állomás betöltése, míg végre szavazásra kerülén a sor — az ügy — három szótöbbséggel elég helytelenül elvetett.

Brassó város tanácsa a megyegyűlés előtöbb jelentékeny kérelmet terjesztett elő, — ilyenek: a várutca vízvezetékének kiépítése; túzóltó eszközök fenntartása; Barcza folyam szabályozása. Brassó város történelmi okmányainak összegyűjtése; az ev. ref. egyház segélyezése; toronyőrök szervezése; alópiaci utca helyreállítása; egy innok, — erdő-őr, — postakiadó nyugdíjazási ügye.

Ezen kérelmek a megyegyűlés által mind elfogadtattak — kivéve a vízvezeték ügyét, mely bővebben indokolt felvilágosítás végett vissza adatott.

Szönyegre került a megyei tiszttség évi fizetése, mely ekép állapított meg: az alispán évi díja 2000 frt; a főjegyző 1400 frt; az első aljegyző 800 frt; a második 700 frt; a 3-ik és 4-iké 600 — 600 frt; a pénztárnok 800 frt; a főorvos 600 frt; a 3 szolgabíróé egyenkint 1000 frt és 200 frtlakbér hivatalos eljárásuknál pedig 3 frt napidíj.

Valamint a mult, ugy a jelen gyűlésen is — a megye közügyei iránt melegen érdeklődő számos hallgató ügybarát volt jelen.

Tanügy.

A sz. udvarhelyi tanári kör, mely a mult évben alakult, mult hó 28-dikán tartotta az évi első közgyűlést. Tárgyai voltak: A vallás és közoktatási m. kir. ministerium által meg-erősített alapszabályok bemutatása és az ujonnan belépett tagok kedvéért ezeknek felolvasása. Hogy az alapszabályok annál ismeretesebbekké váljanak, elhatároztattak azok kinyomtatása. 2. Titkári jelentés. A mult évben volt az egyletnek összesen 42 tagja. Gyűlést tartott hármat, melyeken 3 tag 4 felolvasást tartott, u. m. Suppan Vilmos „A figyelemről“ és „Ipar iskolák“ról, Molnár Károly a „Hospitalitás“ról és Bod Károly a „Zene és ének tanításáról közep-tanodánkban.“ 3. Tisztújítás, következő eredményel: Elnök: Szakács Mózes, alelnök: Móricz Gyula, jegyző: Suppan Vilmos. pénztárnok: dr. Nagy Sámuel. 4. Hetenként tartandó társas összejövetelek idejének és helyének megállapítása.

A „kolozsvári orvos-tömészettudományi társulat“

ötödik természettudományi szakulése,

október 20-án.

(Folytatás.)

A Vlegyásza hegytömeg ezen szabályos köztetani szerkezetének — ebből folyó tektonikai viszonyainak okait, következőképpen vélelem megmagyarázni. Az egész hegytömeg egy óriási vulkáni kitörésnek a szüleménye, mely valószínűleg a Bihar a Meszes kristályos pala tömegeinek süllyedése és ennek következtében kettőszakadása által idéztetett elő. Hogy egyszerű kitörésnek szeménye az egész Vlegyásza csoport, arra mutat egyrészt, a közetek hasonló ásványos és vegyi összetétele, másrészt réteges vagyis ülekes vulkáni tufák és brecciak teljes hiánya, a Vlegyásza déli kúpján az Intre muntye nyerge és a Vururásza déli oldalán mutatkozó brecciak és tufák az áttörő vulkáni közet és az őtört kristályos palák közti surlódásnak az eredménye, valószínűleg brecciak, tehát szintén az első hegytömeg kitódulásával egy időben jött létre. Hogy a ropant tömeg vulkáni közetek kitörése a kristályos palákból álló Bihar egység és Meszes hegyléc süllyedésével járt, viszonyítékok az ezen hegytömegek szőlén számos helyeken kilepő hasonló közetek, melye a süllyedés következtében keletkezett repedéseknek — a lefelé nehezede kristályos pala tömegek által felszorítottak s így azokkal páruamosan haladó köztetlepeket képeztek. Ilneknek tekintendők a Kalota-Ujfalú, Gyer-Vásárhely és Pányik, Kis- és Nagy-Kapus, yalu, Szolna, Hódád és Kisbánya határáraib és a Meszes hegy-láncz végében Mojrádnál felépő vulkáni közetek, melyek szintén tufa- s breccia-mentesek — s többnyire valamely másolat, — különösen gyakran zöldkő állapotban vannak. Az említett hegyiségeknek ezen süllyedése valószínűleg kapcsolatban van az Alpest és Kárpátok területén ugyanazon időben zihmetet nagyzerű niveau — változásokkal, mely minden felé kimutathatók és messze be középászába is követhetők. *)

A quarz-andesit anyja ily módon ropant mennyiségben a felüleé jutván és tetemes magasságra feltolotván hevenyfolyó állapotból lassanként ámentá meredek s ezen kihűlési folyamat kivülről felé hatván, kimagyarázza a különböző szöve változatok keletkezését. A heven-folyó tömegnek a levegővel vagy más mérv közelről érintkező felületé, mely egyuttal a legkisebbnyomás alatt volt, igen gyorsan merevedett meg az ásványos elegyrészteteknek tehát nem volt elég idejük kellően kikristályodni, a közet lávareg folyásos szerkezetűvé vált s az alanyban bőven elszorolva maradt kovasav miatt, karunkoném szövetet nyert s ez a rhyolituss vagy andesit. Minél mélyebbre a felülettől ért a heven-folyó tömeg, annál nagyobb nyomás mellett és lassabban hűlt le, és merevedett meg, annál inkább volt tehát idő az ásványos elegyrészek kikristályosására s így közebb a porphyros, mélyebben a trachytos apróemű változatoknak kellett létrejönniük. — A heven-folyó tömegnek a felülettel legtovább eső őszéps része végre iszonyu nyomás alatt ropant hosszú ideig maradt hevült állapotban sgy a kifejeződési folyamat el lassussággal mit véghez, hogy az olvadé tömeg nemcsak egy teljesen átmehe-tet jögeez állapotba, de az eres ásványos elegyrészek feltűnő nagyságú katalyokká is növekedhettek. Ily módon jött létre aztán a granitoporphyrus változat is.

Végre a heven-folyó vulkáni tömegnek határain, hol az az áttört kristályos palákkal érintkezik, s hol mind az törő, mind az áttört közet összeviszsa repedve lett a kitörésnél, ez alatt, de különösen utána működniök kellett a solfatáraknak, a mivel azok egyetlen egy tevékeny vulkánnál se hiányozhatnak. Az érintkezési határon és a repedéseken közlő kénassav, kénhidrogén, sósv, és fémartalmú gázok is a forró vízgőzzel egyetemben, a ki-omlás hevesességéhez és tartárhoz képest, kisebb vagy nagyobb távolság befelé átalakították az eredeti rhyolituss vagy porphyros szövetű quarz-andesitet a fines gőzök behatása a zöldkő másodulatot, a sóvé a domitosat, a vízgőz pedig a hydroquízitos másodulatot idézték elő, melyek mindyikével találkozunk a hegytömeg szegélyén. A listályos hegyiségekben előforduló quarzandesit - telérek ezen oknál fogva csaknem kivét nélkül valamely másodulat állapotban vanna s több helyen az egykori solfatárakból kiszórt fémartalmú gőzök által is átjárva és iprágnálva lettek, a mint ezt különösen kisbány quarzandesit bel-érein tapasztaljuk.

A vulkáni működés zen nagyzerű terméke későbbi geologiai korszakokban a víz romboló hatásának kitéve lév, alakra nézve bizonyára lényegesen módottatott, illetőleg az azt körülvevő kristályos palákól kibontatott és több irányban mélyen bemetszetett, mely körülmények lehetségesse s tették a fenn vázolt irányban való vizsgálat, a melyre impul-

*) Lásd: Suess Ede, Di Entstehung der Alpen nagyterű munkáját, Bécs, 1885.

sust adott J. W. Ludd angol geolognak hasonlatosság vizsgálati? Scotia's legújabbban Selmezbánya vidékének vulkánai köztelen.

Darósz Bla előterjeszt a rovarok hátedényéről való tanulmányát rajzok és gép kísérletével.

Az ide vág irodalomban legújabb munka Grabertől „Ueber den propulsatorischen Apparat der Insekten“ Főképpen a rovarhátedény szöveti szerkezetéről foglalkozik; a bonci viszonyok méltatását felöllel, de mindjárt annak kijelentésével, hogy a tárgyra vonatkozólag a buvárát korántsem áll egy szinten a többi bonci viszonyok buvárlatainak elért eredményével, sőt csak egyes megfigyelések állanak rendelkezésére.

A mi a Gröber munkálatainak eredményeit illeti, erre szíve már a kritika nyilatkozott. Ugyanis Jayer „Ueber Ontogenie und Phylogenie der Insekten“ című művében következők nyilatkoztak: A rovarok hátedényének szerkezetéről meglett legújabb munkából Graber „Ueber den propulsatorischen Apparat der Insekten“ kitűnik, hogy a szívszervezet mily elágazólag fejlett egyes rendekben, de nincs elég behatoló tárgya, hogy a szívszervezetről tiszta képet adnamból kitűnjék, hogy mi a szív szerkezetéről nézt a szabályos és miként kellene azt tisztá alakítani tekintve, felfogni. A szív szerkezetek rajza aránylag kevés pontos adat után készült.

Ez adatok smertetését e kivonathban melőzve, közlöm a égeredményt: a rovarok hátedénye, az irodalom szerint a rovartest háti középrányában lévő cső, tönölő vagy edény, mely egyes nyáspárok által áttörve, egyes gyomrokból van áttörve, melyek a testnek nek látszanak megfelelni. Az egyes gyomrok a test izeltőségét: másodlagos eredménye gyanánt fogatnak fel A nyílások leg többször bilentyükkel ellátva; néha a bilentyük egyszerű betömés, gyűrűdől által helyettesítettnek.

Azonban ten irodalomból nyert képre mindjárt eszünkbe kell hogy jusszon, hogy ez tulajdonképp csak Mekolontha hátedényére vonatkozó adatok ún általánosított vázrajz, hogy az egyes rovarrelektben egymástól lényegesen eltérő hátedénybendezések találunk, melyek mind megannyi önálló tények szerepelnek, de a rovarok hátedényére vonatkozó szabányos alkati kitüntetővel, sem a hátedény záró készüléke erede állapotban nincs bemutatva; érdemes lett a kutatás azon kérdés érdekében: vajjon rovarok hátedényének szabányos alkata léte-e valamelyik rovarrendben s ha igen, melyben; ugyancsak, hogyan lehetnezektek a bilentyük?

Tisztán nrphologiailag tekintve a dolgot, a hátedény zabányos szerkezete feltalálható az Orthoprák rendjében, az Agrion, Aeschma- és Libulla-félék alakjainál. Kis nagytánsál vizsgálva, a hátedény egyes, diastole- és sistolára alkalmas gyomrokból áll, melyek közül csak a faí és fejtvegi gyomor különböző a közbevetéssel. Iasonálálál élve: mintba az által hossztengelelve megfelelő irányban átfurt, feltűzött göngysort látunk; a más alakoknál előfordul bilentyű-szerkezetet hiába keressük.

Minden tíznek megvan a maga szívgyomra, melyet ezentul izsiveknek fogok nevezni.

A hátedény farvégi izsive egy üres gömb, mely hosszu tegeyben futólág két végén át van fúródva. A farvégi nyílás zegélye az izsive beltere felé nézőg karimát alkot, melykarima az izsive beljébe jövő, a vértől származó nyomás következtén a gyűrűizmok módja szerint, a farvégi yílást elzárja s e szerint csak felélel ható véramot bocsát át. Ugyanezen izsive a fejtvegi nyílást vére tekintetke, látni, hogy a szerkeze itt is megfelel a farvégi nyílásnak, csakohy az izsive falából álló karima itt nem az izsive ürterébe nyulik, haam kifelé szabadon. z izsive ürteréből keletkező véryomásra utal enged, míg a farvégi karima utat zár.

(Folyt. köv.)

nyilatkozat.

Az „Ébredés“ f. hó 3-án kelt számában egy cikk jelen meg „Fogadatan prókátorok“ című felirattal melyben az ifjuság részéről a „Kelet“ és „M. Polgár“ utolsó számában közöltet s emellett t. szerkesztőségéhez is beküldött tiltakosa commentáltatik — hamis alapon.

Szerényetek vagyunk annál, mint hogy nevezzet cikk politikai intenciói ellen az alkalommal harczol kívánunk; annyi azonban megjegyzünk s z „Ébredés“ t. szerkesztőjével tudatni kívánjuk, hogy élces cikk, s ennek még élcesebb íme jelen alkalomra épen nem találunk. Az egyetemi fiataliságnak nem állhat feladatában, politikai pártállást elfoglalni, de kifejezést ad politikai gondolkodásának akkor,

7) On the ancient volcanoes of the Highlands and the Relation of their Products of the mesozoic strata (quat. Jour. of the geol. soc. for. August 1874) és On the ancient volcanoes of the District of Schemnitz, Hungary. (qrit. Joarn of the geol. soc. for. August 1876.)

ha erre kihívják s tiltakozik minden olyan eljárás ellen, mely más más nézetet akkor octroyálni s érvüket hamis szíben kívánja feltüntetni. — Ilyenkor csak kötelességét teljesíti a maga érdekében; sőt emelven oly prókátorok prókátoroskodása ellen, kik nem csak „fogadatok“, hanem még ezenfelül „hamisak“ is.

Kolozsvár, 1876. november 3-án.
Hamary Béla. Czakó József.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

„Die Symbolik des Judenthums“ Bearbeitet nach Quellen von Dr. David Langfelder. Ersten Theiles erstes Heft. Klausenburg 1876. Johan Steinl. 8. r. 230 lap. Ára?

Minden esetre figyelemre méltó tünemény, hogy Kolozsvárt, a magyar tudományos gyupontján német nyelven jelen meg egy könyv; még feltűnőbb e könyv tárgya: a zsidó vallás symbolikája. Igaz, hogy e tartalom némileg igazolja a könyv német voltát. Hisz a zsidó, nagyjában, új telepedő az erdélyi részekben, alig egy embernyomnyi idő telt el, a mióta szabadon lakhatik zsidó Erdély minden vidékein, az idősebbek tehát csaknem mindannyian bevándorlottak, a magyarabb új nemzedék még csak érv felben van.

De beszéljünk a könyvről.

A szerző, a kinek roppant olvasottsága a héber, görög és latin irodalom terén a mű minden egyes lapján feltűnik, azt a feladatot tűzi maga elé, hogy az ó testamentumbeli Mózes-féle összes vallásos és szertartások törvény jelképes jelentőségét fejts ki. E végre felállítja azt az alapszémét, hogy az isteni tiszteletrre vonatkozó bibliai törvényhozás, a szertartásokban, valamint a szertartásoknál használandó eszközök, edények, készülétek berendezésében, a templom és oltár iránti rendelkezésekben mindenütt a monotheismus küzdését a polytheismusal jelképezi, és e felfogásra alapítja a próféták számos homályos nyilatkozatainak szerinte helyes értelmezését.

A nélkül, hogy e műben felállított elvek és elméletek tüzetes bírálataba bocsátkoznánk, — a mi különben is terjedelmes fejtegetéseket venne igénybe, — csak annyit jegyzünk meg, hogy sok éleselműséggel és sok új eszmével találkozunk benne az olvasó, és hogy a szakfőiraknak sok érdekes szempontot nyújt. Kár, hogy a szerző, egészen elmélyedve tárgya lényegébe, nem fordított egy kissé több gondot a nyelvezet szabotosságára, és a nyomdai hibák kiigazítására, a melyek száma nagyobb, hogy sem erraiban ki lehessen igazítani.

F. H.

„Egy világi albuma“ cím alatt jelezünk volt egy új művet, ezelőtt néhány héttel, Krassay Edélől, egyikétől legtehetségesebb genre-íróinknak. A mű már meg is jelent s mint előre jeleztük volt: rajzokat, genre-képeket, novellákat, szellemes apróságokat stb. tartalmaz. Az egész műven bizonyos francia könyvedés és szellemesség ömlik el s egészen előtérbe helyezi az író egyéniségét, kinek élénk s inkább a dolgok contourjainak jellemző vonásaival, mintsem lényeges caracteristicumaival foglalkozó, szellemét, egy valódi világi kedély reflektálja az „album“ minden szora. Melyebb reflexiókat nem kelt, erősebb nyomokat sem hagy ez olvasmány az olvasó lelkében és kedélyében; de mindenesetre olyan mű, mely felül áll az ilyfajta művek köznapu laposságán. Ára 2 frt. és Urváry Lajosnak van ajánlva baráti emléklül.

Az „Orvosi zsebnaptár“ VIII. évfolyama 1877-re megjelent a Légrady testvérek kiadásában. Szerkeszti dr. Hochhalt Károly, gyakorló orvos. Ára e csinos kiállítású naptárnak 1 frt o. é. Ajánljuk a szakemberek figyelmébe.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladott Budapest, nov. 3. 9 ó 30 p.
Érkezett nov. 3. 10 ó. 7 p.

A fegyverszünetet a porta feltétel nélkül elfogadta. Tegnapi délen az ellenségeskedések megszüntetettek, a demarcationalis vonalat az okt. hó utolsó napján elfoglalt hadállás szabta meg. A szerb fejedelem, hadseregének a teljes feloszlás állapotában létele miatt táviratilag kérte az orosz cárt, hogy eszközöljen fegyverszünetet.

Kruzevác bevételét az újabb tudósítások megerősítik. Deligrád szintén a törökök kezébe esett.

Az oroszok a szerbekkel a hadseregben összevessztek. Milán Csernajeft letette a fővezérségre és Horvatovicot nevezte ki fővezérre. Az egész szerb hadsereg felbomlásban van.

A czár új ukázát adott ki, melyben a katonaköteleseket dec. tizenharmadikára összehívta. Ugyanezen napon telt le a szerb-török hatheti fegyverszünet is.

A bécsi orosz követéség kijelentette, hogy az események alakulása folytán az orosz ultimátumot tárgyalatlannak tartja. Oroszország a párisi szerződés alap-

ján egy congressusban a keleti ügyek tárgyalására hívja fel a hatalmakat.

Loftus jelentése folytán Anglia ujabban gyanakodónak látszik Oroszországra s az angol hadi hajókat szerelik fel.

A bukaresti kamara megnyitottat, a trónbeszében kijelenti a fejedelem, hogy Románia viszonya a hatalmakhoz kedvező, minden a párisi szerződést garantizáló nagyhatalom a sen legesség fentartására batorítja Romániát. A porta, továbbá a trónbeszéd szerint hajlandó Románia igényeinek kielégítésére s remény van rá, hogy azon esetben, ha Románia erejét túlhaladó veszély fenyegetné, az európai nagyhatalmak garantálja megvédi Románia területi integritását és nemzeti jogait.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. nov. 3.

— A király és királyné legújabb hírek szerint szombat a párdubitz-i vadászatra indulnak. A király csak két vagy három nap fog résztvenni a vadászatban, azután Bécsbe tér vissza. A királyné még mintegy tízennegy napig fog Csehországban időzni, — visszatérte után Gödöllőn lesz az udvar karácsonig. A királylyal Andássy is lejön Budapestre, s csak a királylyal fog visszatérni Bécsbe.

— A kolozs-dobokamegyei tanítótestület előre jelzett közgyűlését ma (pénteken nov. 3-án) tartotta meg a városház nagy termében. A közgyűlés annyira látogatott volt, hogy alig tértek be mind a megjelentek, kik között ott láttuk a helyi állami tenitő-és tanítóképzédek növendékeit és számos tanítónót is. A közgyűlés lefolyásáról csak holnap hozhatunk részletes referátát. Most csak annyit, hogy a közgyűlést Paál Ferencz képezdei igazgató, mint első d. e. 9 órákor megnyitván, először is Rieger Ferencz titkár olvasta fel a választmány jelentését a múlt évről. Ezután Váradi Károly mint a „Család és iskola“ szerkesztője tett előterjesztést e lap ügyében, mire a közgyűlés elhatározta, hogy a lapot aláírások segélyével továbbra is fenntartja. Ezek után Finál H. tartott felolvasást a „légészetről tekintettel a néplánitókra“ cím alatt; továbbá felkiáltás útján több bizottság választott, stb. Tudósításunk bezártakor a közgyűlés még fol.

— Következetesség. Az „Ébredés“ mai legelső cikkében keményen kikéla „könyvből politizáló“ tudósok ellen s rögtön rá, bebizonyításul annak, hogy ő nem tartozik közéjük, a napirekben „ismét tüvész“ ezim alatt „Deutsch-Tekes“ t Szász-Tyukos helyett „Nemes-Teké“-nek és alább Lesckikrohet Uj egyház helyett Szerdahelynek fordítja, „Botfalu“ nevéről pedig nem bírván tudomással, e helyesget „Brendorf“ német elnevezésével szerepelteti. Ráadásul ezekhez a „Levelek“ rovatában Brassó községi előjáróságával „Roll főispán elnökele“ alatt „szervezkedő gyűlést, talalt, holott nem az előjáróság, hanem a városi képviselő-bizottság tartott szervezkedő gyűlést, Brassóban edig nem Roll a főispán, hanem Szentiványi; a halottak napjának előestéjén pedig szerinte „a szibongó nép, a kocsi rohogása és a pislogó gyertyák egy gyönyörű képpé olvadtak össze.“ (!) Megjegyzendő, hogy a könyvek ellen az „Ébredés“ szerkesztőség gr. Bethlen István vezérezkike feletti elragadtatásában (drága kelkesedés!) kel ki, és a gróf ur ép ezen agyon magasztalt irodalmi kísérletében két könyvből t. i. Heine-t és Keletitől idéz. Hogy az „Ébredés“-nél nem visaltettek valami nagy előszeretettel a könyvek iránt, azt többször tapasztaltuk; de az még sem szép, hogy a gróf urtól is ily erőszakosan akarják eldisputálni a tudományt.

— A tél hozzánk is beköszöntött s tegnap este a hold félénk világítása mellett megérkeztek az első hóhelyek, de a földön még nem volt bátorságuk megtelepedni s valóban lepet alakjában csak a fedeleken vettek éji szállást, mignem a felkelő nap ma már onnan is elűzte a fehér vendéget. A napokban egyébként csaknem az egész erdélyi részekben kisebb nagyobb mérvben havazott.

— Székely Miklós gyógyszerész, ki többféle praktikus találmányával hasznos szolgálatot tett a közönségnek, legújabbban „Salicilsav és cukorkák“ elnevezés alatt, a salicilsav és a mályvának egy vegyülékét bocsátotta forgalomba, mely több szakértő állítása szerint a torok bajoknál sikerrel használható s a mellett az az előnye is megvan, hogy a salicilsav és mályva kellemes ízű cukorkákba lévén vegyítve, gyermekeknél is úgy mint gyógy- s mint orszer könnyen alkalmazható. Hajlandók vagyunk hinni, hogy a diphteritis városunkban nem járvány és sikerülend is erélyes intézkedések által megátolni, hogy azaz legyen, de még mindig fordulnak elő diphteritis esetek, azért, míg e veszélyes torokbaj vépké meg nem szűnik, a a szükséges óvintézkedéseket nem szabad mellőznünk. Széki cukorkái máskülönbben minden torok baj ellen használhatók és így teljes megnyugvással ajánlhatjuk a közönség

figyelmébe. Ugy értesülünk, hogy a feltaláló már folyamodott szabadalomért is.

— Segélygyűjtés a törökök számára. A kolozsvári egyetemi polgárság, minthogy a helybeli rendőrség betiltotta a segély-gyűjtést a törökök számára, Tisza Kálmán belügyminiszter urhoz a következő táviratot intézte: „A kolozsvári tudomány-egyetem ifjusága megdöbbenve vette tudomásul a török sebesültek javára szándékolt gyűjtés rendőri betiltását. Kegyelmes ur! Az európai civilisatíóval dicsekvő nemzetek nyomorban kívánják hagyni Törökország se besültjét. Nekünk, csupán ember szereti cizébből jogunk van a megtámadott nemzet szenvedő tagjait anyagilag segélyezni. Mély tisztelettel folyamodunk nagyméltóságodhoz a gyűjtésre az engedélyt megadni, s kérjük méltóztatásá bennünket magas határozatról táviratilag értesíteni. Kolozsvárt, 1876. nov. 1. Hamary Béla, elnök; Czakó József, jegyző; Berthóty Ernő biz. tag.“ Ma reggel tudatta a főispán ur a 21 tagu választmányal, hogy az engedély a gyűjtésre még tegnap leérkezett.

— A „Kolozsvári Dalkör“ vasárnapi (nov. 5-iki) dalestélye, a közönség körében tapasztalható érdeklődésből ítélve, ismét igen kedélyes mulatság lesz, aminek egyik fő okát persze abban is kereshetjük, hogy az estély eznttal is táncvezet lesz egybekötve; már pedig szépeink a világot sem szalszatanának el egy alkalmat sem, a hol Terpsychorének áldozhatnak. Mi is felhívjuk a közönség figyelmét a derék dalegylet ez estélyére.

— Az iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete, vasárnap nov. 5-én délutáni 3 órákor kezd meg az önképzésre szántez idei felolvasásait, még pedig eznttal az egylet elnöke S ámi László ur által; melyre az egylet minden egyes tagját és pártolóját tisztelettel hívja meg az igazgatóság.

— Jótékony cizélu műkedvelői előadás lesz Szamosujvárt, szombaton november 4-ikén. A szamosujvári önkéntes tűzoltó-egylet javára ez alkalommal „Rózsá és Rózsika“ vigjáték 4 felvonásban, fog adatni, írta: Birchpfeifer Sarolta. Fordította: Fánosi Lajos. Érdemesnek tartjuk a személyzet névsorát is ez alkalommal közölni: Olmay, báró, tőzsér Török Ápád ur. Eudoxia, neje Verzár Nuritsán Eszti urnő. Rózsá, leányuk Bárány Anna k. a. Érmí, törvényszéki tanácsos Duha János ur. Romváry Bódog, fiatal nyugot-indiai, ennek gyámja Vince Miklós ur. Villám, huszár hadnagy Zászlóffy Gábor ur. Pávai Arszlán ur, tőkepénzes Esztégár László ur. Zilahy Tivadar, a báró első üzleti segéde Verzár Manó ur. Jávorv Margit, özvegy asztalosné Bányai Nina k. a. Rózsika, 16 éves, Zsiga, 14 éves gyermekei Voith Kata k. a. Sinay Gyula ur. Jegyző Voith Manó ur. Georges, a báró inasa Voith Lajos ur. Kezdeté 7 órákor.

— A maros-illyei gyilkosságról a következő részleteket közölhetjük: Mintegy két évvel ezelőtt egy Wandrácsok Venczel nevű sűtő telepedett le M.-illyén, minden vagyon nélkül, s becsületes és szerény magaviseletével csakhamar akkora bizalmat gerjesztett maga iránt, hogy hitelre talált s ennek segélyével pénzhez és üzlethez jutott. Így sikerült egy kis vagyonkára szert tennie. Így éli a szegény ember mindenkitől becsületes, midőn mult hó 24-e és 25-e közti éjjel — épen akkor, mikor Déván az ismeretes kivégzés történt, — egy ismeretlen gazember által kézzurásokkal meggyilkoltatva szobájában vérebén halva találattott. Az ismeretlen tettesek meglepetéstől felhettek, mert nem volt idejük a meggyilkolt áldozat cseréig vagyonkáját elrabolni.

— Olcsóság. Az „Erd. egyházm. értesítő“ 20-ik számában a következő furcsaság jelent meg: „A vizakozai lelkesnél egy csaknem uj misemondó könyv vagyon, (!) a mely arany metszéssel csinosan bőrbbe be van kötve. Szegénysorsu templom részére átengedtetik, ha az illető lelkes vállalkozik, hogy huzsonöt misét olmond ad intentionem dantis“ a szállítási költséget is a vállalkozó lelkes, vagy esetleg a templom pénztára fizeti.“ Milyen olcsóság! kétségkívül akadni fog bátor vállalkozó, hanem természetesen olyan, ki misemondó könyv nélkül fizet.

— A marosvásárhelyi kir. táblánál — mint ettől levelezőnk értesít — a napokban következő hivatalnokok tették le jó sikerrel a birói vizsgát: Elekes Albertgy. fehérvári aljegyző, Moga Ödön fehértemplomi jegyző és Apáthy Gyula n.-szabeni jegyző.

— Rokon dolgok. Egy orvosnak szánt zsebnaptár hirdetése rovatában, a gyógyszeratra vonatkozó hirdetmények között, sűrűvek és siremlékek, valamint különféle gyilkoló eszközökre (revolverek, Lefauchaux-fegyverek stb.) vonatkozó hirdetéseket is talál a „szakember“, hihetőleg a végezt, hogy azokat a sűrűveket és öngyilkosságra alkalmas eszközöket „patiensei“ becses figyelmébe ajánlja.

— Dr. Lindner Gusztávot a kőhalmiak a visszalépet Hager helyett képviselőnek választották a szász nemzeti egyetembe.

— Ügyvéd Nagy Károly S.-Szt.-Györgyön a napokban tartotta menyegzőjét Ember Berta kisasszonnyal.

— Homokai László szántársulata S.-Szt.-Györgyről, holcsakis 4 előadást tartott, K.-Vásárhelyre ment. Homokay szántársulata S.-Szt.-györgyön a rossz viszonyok miatt gyenge pártfogásban részesült; pedig e társulat, mely utolsó előadásá, a Toloncz-ban oly előnyösen mutatta megagát, a „Nemere“ szerint nagyobb pártolásra is érdemes lett volna.

— Budapest. „Deák-egylet“ létezik, mely közelebből Tisza Kálmán miniszterelnököt tiszteletbeli tagjává választotta. Az egylet 11 tagból álló küldöttsége tegnapelőtt délután nyujtotta át a tiszteletbeli tagságról szóló okmányt a miniszterelnöknek, ki igen lekötöző nyájassággal fogadta a küldöttséget, szívéből megköszönte a megtisztelést és reményét fejezte ki, hogy az egylet dicsőséges nevének becsületére válik.

— Francesconi, a bécsi levélhordó gyilkosa, felett f. hó 16-án lesz a végtárgyalás Bécsben.

— Sikkasztó konzul. A várnai német konzul, Berger, mint Bukarestből jelentik, pénzeslevelek eliskasztása és más cinyek után megszökött Várnából (Bulgária) Az eliskasztott pénzeslevelek várnai vasuti hivatalnokoknak voltak czimezve.

Nemzeti színház.

Kolozsvár, szombat, november 4-kén, 1876. 32-ik szám.

először:

Iskarióth.

Eredeti tragoedia 5 felv. Irta Váradi Antal.

Személyek:

Pontius, római helytartó	...	Hetényi.
Annás, jeruzsálemi főpap	...	Mátrai.
Ischab	...	Vidor.
Isachar	...	Ditrói.
Kaiphas	...	Szombathelyi.
Ahasver	...	Krasnai
Nephtali	...	Földényi.
Mária Magdolna	...	Komáromi Mari
Judas Iskarióth	...	E. Kovács Gyula
János	...	Szacsavgyi.
Péter	...	Török.
Jakab	...	Tóthfalu.
Tamás	...	Tóthfalu.

Tanácsosok, apostolok, katonák, nép.

Kezdeté 7 órákor.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

A kolozsvári takarékpénztár 1876. okt. havi üzletforgalma.

Bevétel.

211 betét után 86,296 frt 37 kr, visszafizetett váltók 135,218 frt — kr, visszafizetett előlegek 4,200 frt, — kr, befizetett kamatok váltó s előlegek után 3,128 frt 54 kr, illetek 803 frt 56 kr, jelzálogkölesönök után befizetett kamat 3,152 frt 50 kr, házbér az intézet saját házai után 2,422 frt 75 kr, államilleték előlegek után 9 frt 55 kr.

Összesen 235,231 frt 27 kr.

Pénztármaradvány sept. 30-án 118,524 frt 07 kr.

Főösszeg 353,755 frt 34 kr.

Kiadás.

Visszafizetett betétek s tőkésített kamatok 188. tétel után 74,918 frt 08 kr, betéti folyó kamatokra 279 frt 03 kr, leszámított váltókra 122,593 frt — kr, előlegek értékpapírokra — frt — kr, jelzálogkölesönökre 2,500 frt — kr, többek számlája 100 frt — kr, 1874. évi üszvénykamata s osztaléka 20 frt — kr, 1875. évi részvénykamata s osztaléka 310 frt — kr, kezelési költségekre 16 frt 13 kr, tisztí fizetésekre 719 frt 32 kr, megjelenési tisztelet díjakra 48 frt — kr, házbér jövedelmi adóra 336 frt 87 kr, házbér jövedelmi adóra 336 frt 87 krajczár, jövedelmi adóra 463 frt 13 kr, bélyegilleték betéti kamatok után 8 frt 36 kr, államilleték előlegek után 9 frt 55 kr.

Összesen 202,320 frt 47 kr.

Pénztári maradvány okt. 31-én 151,434 frt 87 kr.

Főösszeg 353,755 frt 34 kr.

Kolozsvárt, 1876. okt. 31-én.

Erdélyi piacok árjegyzéke.

— Besztercze piaci árjegyzék 1876.

okt. 31-én: 1 hectoliter tisztabuza 7 frt 20 kr, elegybuza 4 frt 30 kr, rozs 4 frt 50 kr, zab 2 frt — kr, törökbuza 2 frt 60 kr, pasuly — frt 12 kr, pityóka 2 frt 50 kr, 14 liter borsó 12 kr, kilogram marhahús 28 kr, 1 kgr. széna 2 frt — kr, 1 kalangyazsup-szalma 2 frt 20 kr, alomszalma — frt 90 kr, egy méter kemény tűzifa 3 frt, 20 kr, rizs 30 kr, gyöngykása 25 kr, lencse — kr, köles 18 kr, burgonya 2 frt 50 kr, kőso 9 kr, disznózsír 1 frt — kr, szinzsír 70 kr, bors 1 fr, 4 kr. hagyma 4 kr, fokhagyma 8 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Oktober 31-én 5% Metaliques 61,50 frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 65,30 frt. 1860 iki államkölcsön 10,8 Bankrészvények 8,10 Hitelrészvények 145,30 London 124,10 Ezüst 105,60 Cs. kir. arany 5,91 — Napoléon'or 992 — 100 mark németértékű 61,10.

Urbéri kötvények: Magyarországi 74,15 Temesi 73. Erdélyi 73. Horvátország 84.

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

COACS:
A legelősz és legjobb fűtőanyag (COACS) kapható a
szobai, konyhai, vagy a kovács-tűzélésre is,
ajánlja a következő **jutányos árban:**
1-től 200 Kiloig 100 Kilo 2 frt — kr.
250 „ 100 „ 1 frt 70 kr.
500 „ és feljebb 100 Kilo 1 frt 50 kr.
Szekérben külön a távolsághoz mért, 100 Kilo után 10—20 kr.
a kolozsvári gázgyári igazgatóság.
A vas, vagy a cserépkályhák a **COACS-fűtésre** át lehet alakítani bármely kőműves által jutányos áron és ez átalakított kályhában lehet minden más fűtési anyaggal is tüzelni, a kályha sérülése nélkül.
A fennebbi igazgatóság kész az illetőknek bármely időben bővebb utasításokkal szolgálni.
(460) (1—4)

(459) (1—3)
ÁRVERÉS.
A gr. és br. Bánffy család katonasági közös uradalmához tartozó 12 község **ítalmérési joga**, **f. november-hó 20-n d. u. 3 órakor**, községenként alólt által, árverezés útján 3 egymástutáni évekre haszonbérbe ki fog adni, 1877 január 1-től kezdődőleg. Az árverezési feltetelek alóltírtál bár mikor megtekinthetők.
B-Hunyad, november-hó 2-n 1876.
Gyarmathy Zsigmond,
inspector.

(24) (32—36)
A hamisítás ellen határozottan szavatol.
Dr. Popp J. G.
cs. k. udv. fogorvos, Bécs, Bognergasse 2. sz.
26 éven át kipróbált
Anatherin-készítményei
Odvas fogak betöltésére
nincs hathatósabb és jobb szer, mint **fogplombeja**, melylyel minden ember könnyen

(433) (3—5)
Ifj. CSIKY JÓZSEF
újan nyitott
„Férfi divat és rövidáru“
kereskedése,
Kolozsvárt, főtéren 16 szám alatt.
Van szerencsém a n. érd. közönséggel tiszteletteljesen tudatni, hogy a helybeli piacon 12 év óta folytatott
Csipke-, pipere- és női-divat“ kereskedésem
további kezelése mellett, ugyan csak helyt, főtéren plebánia-ház alatt az „Aszlán“-féle bolt helyiségben, egy egészen újan berendezett
„Férfi divat és rövidáru“
kereskedést nyitottam, s azt dúsán elláttam minden e szakmába vágó cikkekkel. Nevezetesen nagy választékban kaphatók üzletemben:
Férfi-kalapok, ingek, gallérok, kékelték, férfi-lábbelik, glauce és posztó kesztyűk, nyakkendők, fehér és színes zsebkendők, duxer-ingek és nadrágok, plaidok, házi schlafröckok, fuszéklék, kamashik, esőernyők, sátabotok sat. ide tartozó cikkek.
Minden üzletemet a n. érd. közönség becses pártfogásába ajánlani bátorodom, megjegyzem kíváncs, hogy a kereskedési pályán 12 évi önálló működésem alatt szerzett terjedelmes ismerettségem, s a kereskedelmi világ előtt előnyösen ismert nevem következtében, azon kedvező helyzetben vagyok, hogy személyesen eszközölt bevásárlásaimnál árúmat mind a legelső gyárakból szerezhettem be, s így azok **kitűnő jószágáról kezeskedem.**
Vevőimmel szemben pedig legfőbb törekvésem oda fog irányulni, hogy jutányos, előzékeny és pontos szolgálatom által, a közbizalmat megszerezni, s azt állandólag meg is tartani szerencsés lehessen.
Számos látogatásért ead Kolozsvárt, 1876. október-hó mély tisztelettel.
Ifj. CSIKY JÓZSEF,
Vidéki megrendeléseket készséggel fogadok, s azokat gyorsan és pontosan eszközölöm.

„APOLLO“ cím alatt magánul énekoskolának a létszáma folyvást növekedik.
Vasárnap kivételével mindennap illendő és alkalomszerű beosztással tartatnak az énekorák.
Az I-ső és II-dik osztályba felvételtelnek leánykák 6 től 12 éves korukig. III-dik osztályba felvételtelnek, a kik a 15 évet meghaladták. IV-dik „ a haladottabbak különvált énekoktatásban részesülnek.
Tandíjak egy óra fizetendők:
Az I-ső és II-dik osztályba 2 frt.
III-dik osztályba 3 frt.
IV-dik osztályba 5 frt.
A tan- és társalgási nyelv: magyar, német- és francia lesz.
Lakásom: Londonutca 457. (2—2)
Mindazok, kik az énekkola tagjaivá, vagy az énekkola növendékei kívánnak lenni, felvételtelüket szállásomon eszközölhetik; naponta 1-től — 2-ig, vagy vasárnap délután 2-től — 5 óráig.
Legméljebb tisztelettel: **LICHTIG ADOLF.**

(268) (19—*)
Erdélyi pincze-egylet Kolozsvárt,
bel-tordanteza 5. szám
mint kereskedelmi részvény-társaság kitűnő borai,
eredeti árakban és legjobb minőségben,
alább felsorolt városokban s uraknál vannak bizományban.
Budapest: Testory Antal.
Bécs: F. C. Lészay, Fleischmarkt 12 im Hofe.
Brassó: Pórr Testvérek.
Borszék: Áved & Kábdébo.
Baróth: Debitzy Mihály.
Debrecen: Gerébí Fülöp.
Fogarás: Papp István.
Gyulán: Ferenczi Alajos.
Gyergyó-Szent-Miklós: Czifra Ferencz és fia.
Hámburg: Testory Antal.
Hátszeg: Izzikutz Antal.
Kézdi-Vásárhely: Beukó Testvérek.
Lugos: Palkó Károlyné.
Miskolcz: Pasteiner Ferencz.
Nagy-Szeben: J. B. Misselbacher és fia.
Nagy-Várad: Janky Antal.
Nagy-Enyed: Czirner József.
Szász-Régen: Dietrich Samuel.
Székely-Udvarhely: Veres Ferencz.
Seps-Szent-György: Antalffy Lajos.
Ségesvárt: J. B. Misselbacher.
Temesvár: Bábusnik Agoston.

Leteszünk
mindenki számára, a ki óhajtja, sorsjegyeket és más árszertételeket a szab. osztr. nemzeti banknál, az első oszt. takarékpénztárnál Bécsben, vagy valamely más első rangú intézetnél, s felvesszük a letételeket: tárgyi árfolyamának mintegy kétharmad részét előleg gyanánt. Nekünk aztán csak az az összeg lesz visszafizetendő kevés havirészeletekben, a melyet így módon kiadtunk és a mely szerény hasznunkat képezi.
A kedvelt magyar díj- az 1864-ki, 1839-ki és 1860-ki sorsjegyeknek közzellevő kisorsolása alkalmából, melyek főnyereményei 150,000, 200,000, 280,000 és 300,000 frtot tesznek, ajánljuk ezen, általunk most először alkalmazott módot a sorsjegy-szerzésre részletfizetések által, mely olcsóság, biztonság és kényelmesség tekintetében minden eddig ajánlottat felülmúl.
Az első, legalább öt forint részlet fizetésekor, törvényesen bélyegzett okmányt kap a fél, mely a letételemezett sorsjegy sorozatát és számát, valamint a letéti jegy számát fogja tartalmazni.
Mihelyt a kevés havirészelet nekünk vissza lesz fizetve, azonnal kiszolgáltatjuk a félnek az illető intézet eredeti letéti jegyét. E mód szerint számítnak például, egy bécsi sorsjegyet 95 frt árfolyami értékű 102 frt 50 krajczárjával, teljesünk rá előlegképen 70 frtot, s nekünk csak 32 frt 50 kr. fizetendő; míg a felvett 70 frtyi előleg, teljesen vagy részletekben, tetszés szerint fizethető vissza, vagy időről időre meghosszabbított.
Íly módon mindenki saját sorsjegyére olcsóbban játszik, mint valamely igérvényre, nem is tekintve, hogy becses tulajdonság szeres egyúttal magának.
Bővebb felvilágosítást nyújt mutatónyunk, melylyel ingyen szolgálunk.
Koln Józ. és társa, banküzlet, Bécs, Kärntnerstrasse 45.
(421) (10—12)

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók következő 1877-iki
NAPTÁRAK:
Irodai fali naptár 1877 évre.
különösen hivatali használatra.
Katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita-naptárak, bélyeg- és illeték-táblákkal, s a királyhágón inneni részek (Erdély) törvényszékeinek és járásbíróságainak táblázatos kimutatásával.
Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr.
Erdélyi képes kis naptár
1877-dik közönséges évre.
18-dik ÉVFOLYAM.
A királyhágón inneni s néhány királyhágóntúli nevezetesebb vásárok pontos és újonnan kijavított jegyzékével, s számos képekkel illusztrált dús tartalommal.
Ára 30 kr.

Az „ATHENAEUM“ nagy képes naptára az 1877-ik évre.
Ára 1 frt.
Nemzeti nagy képes naptár 1877 évre.
Szerkeszti Aldor Imre. Ára 1 frt.
A magyar nők házi naptára 1877-ik évre.
Szerkeszti Beniczky Irma. Ára 60 kr.
Protestáns új képes naptár 1877-ik évre.
Szerkesztette Dúzs Sándor. Ára 50 kr.
Falusi gazda naptára 1877. évre.
Szerkeszti Máday Izidor, Ára 80 k.
Lidércz naptár 1877-ik évr.
Ára 60 kr.
DEÁK FERENCZ NAPTÁR az 1877-di évre.
Irta Aldor Imre. Ára 50 kr.
Iparos naptár 1877-ik évre.
Szerkeszti Gelléri Mór. Ára 50 k.
István bácsi naptára 1877-ik ére.
Szerkeszti Köhalmi K. tanár. Ára 50 k.
Borászati naptár 1877. évre.
Szerkeszti dr. Nyáry Ferencz. Ára 80 k.
Uj honvéd naptár 1877. évre
(együttal katonai naptár.)
Szerkeszti Aldor Imre. Ára 60 k.
Az „Athenaeum“ kis képes naptára 1877-ik évre.
Ára 50 kr.
A Nép zászlója naptára 1877-r.
Szerkeszti Aldor Imre. Ára 40 kr.
Kossuth naptár 1877-ik évre.
Szerkeszti Honfi Tihamér. Ára 40 kr.
Ne vessünk,
mulattató naptár a gyönyörűséges 1877-iki estendőre.
Megesinálta vala egy asztromókus. Ára 40kr.
Határidő-naptár 1877-re.
Mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok számára.
Ára 1 frt 20 kr.
Dr. Joh. Nep. Vogl's Volks-Kalender 1877.
Redigirt von Dr. August Silberstein. Ára 6 kr.
Der Wiener Bote.
Illustrirter Kalender auf das Jahre 1877. Ára 36 kr.
Neuer illustrirter Volks-Kalender für Ungarn un Siebenbürgen
auf das Jahr 1877. Ára 50 kr.
Payne's illustrirter Familien-Kalender 1877.
Ára 40 kr.
Fromme's Notiz-Kalender für die elegante Welt. 1877
Ára 1 frt 20 kr.
Fromme's Oesterreichischer Studenten-Kalader 1877.
Redigirt von Med. u. Chir. Dr. Karl Czuberka. Ára 1 frt 40 kr.
Fromme's Oesterreichischer Juristen-Kalender 1877.
Redigirt von Dr. Josef Frühwald. Ára 1 frt 60 kr.
FROMME'S OESTERREICHISCHER MEDICINAL-KALNDER 1877.
Herausgegeben von Dr. Josef Nader. Ára 1 frt 10 kr.
Fromme's Oesterreichischer Landwirthschaft-Kalender. 1877.
Redigirt von Dr. Martin Wilkens. Ára 1 frt 0 kr.
Fromme's Oesterreichischer Forst-Kalender. 1877.
Redigirt von Karl Petraschek. Ára 1 frt 60kr.
FROMME'S WIENER PORTEMONNAIE-KALENDR. 1877.
Közönséges kiadás 20 kr. Bronce táblával 3 kr.
Harcztéri szolgálat
gyalog- és lovassági altisztek és altiszt-kpzó iskolák számára, a szolgálati szabályzat alapján.
Szerkeszté SZABÓ LAJOS, honvéd őrmester. 5 táblával.
Ára 50 kr.

(386) (11—*)
Van szerencsém a n. érd. helybeli és vidéki közönségnek becses tudomására juttatni, hogy helyt főtéren 6. számú háznál
POLCZ ALBERT MŰCSARNOKA
cég alatt
„olajnyomatu képek-, tükrök- és egyéb műtárgyak“-ból álló raktárt nyitottam.
A művészet iránti hódolatnak és terjesztésnek emelésére czélzó törekvésem remélmem engedi, hogy becses figyelmét új vállalatom iránt megnyerni szerencsés leendek.
Az újabb kor találmányai közt az **olajnyomat** rövid időn feltűnő jelentőségre emelkedett. Más részről pedig a szép műalkotások iránti érdeklődés a közönségnél csaknem szűkeggé fejlődött, úgy hogy ma már alig találhatni házat, melynek falát egy vagy több **olajnyomatu** kép ne díszíténé. E körülmény egyúttal a műkedvelésnek bizonyítéka. Az **olajnyomat** tökéletességénél fogva merőben háttérbe szorította a díga aczélmetszeteket és könyvnyomatuokat, melyek a költséges üvegtáblák alatti őrzés által sem menthetők a bizalommal, a képekre előlegeket szedtek fel, aztán a megrendeléseket vagy nagyon hiányosan, vagy éppen nem teljesítették. E visszaélések igazságtétele és a szédelés e nemének gyökeres elnyomása, vállalatom főczélja; ez pedig csak úgy érhető el, ha a t. n. é. közönség vállalatom életrevalóságáról meggyőződve, azt becses pártolásával szerencséseltetni képesek.
Legyen szabad tehát kérem, hogy műcsarnokomat becses látogatásával megismerjék, és a díszes és gondos választékról, izletes berendezésről és kiállításról, valamint a jutányos árakról magának meggyőződést szerezni méltóztassék.
Mídon a fennebb körvonalozott vállalatom megnyitást üjogal is becses figyelmébe ajánlani bátorodom, ezt azon reményben teszem, hogy nagybecsű megrendeléseivel mielőbb és minél gyakrabban megsegítelend, egyúttal azon bizálgó reményre is kecsesgetvén magam, hogy pontos és lelkiismeretes ügyvitel által sikerülend jóindulatu bizalmát nemcsak megnyernem, hanem azt állandólag meg is őriznem.
Kolozsvár, september-hó 1876.
Kiváló tisztelettel:
POLCZ ALBERT.
Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdászánál az ev. ref. tanoda helylivel Kolozsvárt.
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.